

العمل في الإسلام

Al Khutbah 30

So Bandingan ko Islam ago so Kanggalbk

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِ اللَّهُ
 فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
 وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ... وَبَعْدُ:

فِيآبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

وَقُلْ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ (التوبة ١٠٥)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāh, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Wa quli'malū fasayarallāhu amalakum wa rasūluhu wal mu'minūn. (At Tawbah 105)

Manga oripn o Allāh, so oriyan o bantog tano ko Allāh [s.w.t] ago so panalamat tano ron, ago so kinipangnin tano sa kapakaslang ko Nabi tano a Mohammad [s.a.w] ago so manga pamiliya niyan, so manga bolayoka iyan, ago so kadadandan o manga Muslim, na omiyog so Allāh [s.w.t] na zakat tano pman sankai a bandingan a bago a so Islam ago so Kanggalbk.

Giyankai a bandingan na patot a maosay sa makabkn so manga polaos iyan, ka kagiya so kaoyagoyag ko doniya ago so dn so doniya ko katimbl iyan na inadn o Allāh [s.w.t] sa pantag sa pnggalbk, langowan a kaadn na adn a missnggay a galbk iyan a initagima on o Allāh [s.w.t] mapiya so manga kaadn a di khakaog ko kapkhailaya on o manosiya na adn dn a matndo a galbk iyan.

Manga oripn o Allāh, misabap ko kanggalbk na pkhailay tano so bontal o doniya a giizalinsalin so warna niyan, adn oto a masa a khailay nka so doniya a masilm a magagadong a ipkhalilini o mata so kaphrantawa niyan on milay, ko kababagombar o manga daog ago so manga obarobar o mangngtho a misasarta on so manga kanayo iyan a lomimogaw sa torog o sasagadn a roparop, na magkas pman so masa na pmpbaropa masalin, sa so masilm a mangngtho na khaarogan a phrorang sa pzarinsing taman sa makabinaning na mbaloy a rasaas a gankil a ipzambro ndo'.

Giyanan so kaoyagoyag ago giyanan i galbk o kaoyagoyag, a kasasandngan o manosiya sa kapita sa magabi, na ino adn a miyakowa niyan on a thoma a khabaloy a padoman iyan ko gii niyan kapanglm ko kalibotng o kibabatog?

Giyanan i kiniropaan on o Allāh [s.w.t] ko Qur'an iyan a:

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَّاحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا (الكهف ٤٥)

Go bgan ka kiran a ibarat so kaoyagoyag ko doniya a datar o ig a piyakatorom ami skaniyan a phoon sa kawang na minizaog skaniyan o mangngtho ko lopa (na inirangiran iyan oriyon iyan) na mimbaloy a rasaas a ipzambro ndo, go miyaadn so Allah ko kalangowan a shayi a Gomagaos. (Al Kahf 45)

Aya kinimbayokn ko ron ko basa Mranaw na:

Ba dn pakaomayag so rangiran o dansoli a pamomolan sa ripag ka thmngan bo o musim na maarogan mrorang, a mabthobtho niyan a in'ngka ka madaman ka giyai so doniya a tampat o barandiya, a di bo kakal a ingd na adn a Katolosan a aya kambalinganan o sakaliyan a alam.

Manga oripn o Allāh, oda adna o Allāh [s.w.t] so kanggalbk o kaadn na kharmbis so kaoyagoyag na khasabapan sa kabinasa, ka so ig na igira matitinkong a di khakaog na pkharmbis ago pkhaoyagan sa manga kdikdi a khasabapan sa sakit o manosiya, ogaid na anda dn i karagiray niyan ko lopa sa somagad ko katgas o manga ator na giimbaloy ankoto a ig a malingaw a linang a ragiray sa bakrng o pkhawaw ko kainoma niyan on, ino mangaday siyabot anan o taw ko kapkhasimaa niyan on. Giyanan so rarad o kakhaokaog a kanggalbk, sa giyankoto a ig na anda dn a kabrn iyan balabaw igira maito so diyanka iyan na di niyan khaoyag so sda a pphagintaw ron sa da a kaoyagoyag on, ogaid na opkhakaog sa maito maito na pkhaadn on so oxygen a sabap a kakhaoyag on o sda ago so mranaranap a salakaw.

Manga oripn o Allāh, giyanan so kanggalbk o waraan ago so manga kaadn a mattgl, so pman so manosiya, a inadn a maporo i pangkatan, na aya taralbi a makapangindaw sa kabaloy niyan a baragalbk odi na tagalbk a lalayon pkhakaog so lawas iyan, ka roo matatago so kaoyagoyag iyan, na so kabrn na giyoto dn so kambankabankay a daa niyawa niyan.

Gowani a adnn o Allāh [s.w.t] so manosiya a pakabalingn iyan ko doniya na mimbaloy a pd sa waraan iyan so kapakaphanizakay ko kanggalbk sa kawyagan, ka so doniya na ingd a sabap, sa langowan a khaadn on na misasankot ko sabap iyan, kna o ba datar o sorga a daa ba on sabap, ka so bagr o Allāh [s.w.t] a manardas na aya giinggolalan. Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ (البلد ٤)

Sabnar a inadn ami so manosiya sa kaprasarasay

Ipoon ko kaphakapoon iyan ko ama iyan ko kiphansirn on ko ina iyan ago so kinimbawataan on na miyokit sa zompitan ko masimpit a lalan ko bngawan o ina iyan, na miyokatogalin ko doniya na gii dn khaokhaog sa taman sa mabaloy a bankay ko kapatay niyan sa ikagm ko lopa a phoonan iyan.

Sii sankanan na tankda o manosiya a inadn skaniyan ka pakapnggalbk, na so kapnggalbk iyan na sabap ko sogoan on o kabaya iyan ago so ongaya iyan, sa ino mikhaokhaog ka kagiya adn a kabaya iyan a nganin a makowa niyan, na aya waraan o manosiya na khabayaan iyan komowa so pkhababayaan o ginawa niyan, giyoto i sabap a opama ko obay so taw sa waga ago onga a sapad na aya phorotn iyan na so onga a sapad, ka o aya porota niyan na so waga na khalowis na phamagrgan o manga taw a makasisima on, go so ginawa o manosiya na pphalagoyan iyan so mayaw ago so masakit, ogaid na pphlobaan iyan so magigirk ka kagiya pkhasoat iyan so kagdam iyan a kalalawasi a kabaya o ginawa niyan.

Manga oripn o Allāh, sabap sankanan a kambidabida o galbk a pnggalbkn o manosiya, sabap ko kambidabida o kabaya iran, na tiyankd o Islam gowani a tharoon o Allāh [s.w.t] a:

إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى (الليل ٤)

Mataan a so galbk iyo na matatankd a phizoson a mbidabida.

Sii ko kambidabida o manga galbk na khasabapan sa kapakaphrorompaka o manga ongaya o manga taw na khaadn so kaplotng o oman i isa ka kagiya khabalambanan o pd iyan so kabaya iyan, na sabap ko limo o Allāh [s.w.t] ko manosiya na inipakawit iyan so agama Islam, ka an iyan makompas ankanan a kabaya a pnggalbkn o manosiya, sa aya ini btad iyan a Kompas a Paganay a Pagosarn o Manosiya ko kapnggalbk iyan, na so tiyankd o Islam a aya mapiya na so piyakapiya niyan, apiya pn marata a kapipikira on o manosiya, na aya marata na so piyakarata iyan, mapiya pn mapiya a kapipikira on o mansoia, samanan na di khapakay a aya balowin a timbangan na so kabaya o manosiya ka khaantiyor so doniya, ka makaphrorompaka so kabaya sabap ko kambidabida o panarima o nggagaisa a manosiya.

Manga oripn o Allāh, so kibabatog o manosiya ko doniya na dowa dow a btad a kasasabapan ko gii niyan kanggalbk a siran so:

1. Kapakadaya sankai a doniya,
2. So kapakadkha ko oriyen o kapatay.

Giyankanan a dow a btad na giyanan i goliling a misabap on na miyakambowat so ongangn o manosiya, ago misabap on na ini toron o Allāh [s.w.t] so manga kitab iyan ka an makarinayag ankanan a dow a btad, a di san dn phakaliyo so antap o kamamanosiyai.

Sii ko kapzmbaga san na miyaadn so manga philosophy a pithibarang sa oman i isa on na adn a tindg iyan, samanan na so Mu'min na pangndod ko Islam ka ndodon so pariksa ankanan a antap.

Aya mambo a mibabala san na so kadodowa-ani ko manosiya sa di niyan kakhakowaa ko ongaya o pikir iyan ko kibabatog, ago so kapakadaya iyan ko oriyen o kapatay, sa aya mimbawat ko arangan o manosiya na so kawasa a taw ko doniya na aya makadadaya, sabap sa malbod on so kakowaa niyan ko manga ongaya iyan sabap ko pirak iyan, na so miskin na aya kadodowa-anan sabap ko kaada on o montiya a kandak sa margn a kakhisampay niyan ko randong a pikir iyan sabap ko kawiwiswisi ron. Sa datar oto a simbag mambo oto o manga ongangn a phoon ko manosiya ago so agama a phoon sa langit.

Manga oripn o Allāh, so Islam ko kiyapakaoma niyan na inarga iyan ago tinimbang iyan ankanan a dow a btad a miyaaloy tano, sa aya inikokom iyan na patoray a makadaya so taw ko doniya ago makaapas ko oriyen o kapatay, sa giyoto i kiyaimpita niyan ko langowan a galbk o Muslim sa piyakaantap iyan ko thitho a lalan iyan, go inilay niyan so btad o kawasa ago so miskin ko kala o goang a kambibidaan iyan, na inarga iyan oto sa biyolongan iyan ago inisogo iyan a kapakakhakaraniya o pankat o kaphagingd o manga taw ko kasaromag iyan ko tamok, sa da niyan tarimaa o ba argaa so manga taw sa sii ilaya ko kala o manga tamok iran ago so kaito iyan, sa so kawasa na maporo i pankat na so miskin na mababa i pankat sa datar o kinibtadn on o manga atoran a jahiliyyah a kapapantagan.

So Islam na di ron khaton so kiyaphankapankat o kaphagingd o manga taw sa ba sii niyan inilay ko manga tamok iran, misabap roo na giyarobat iyan so kamrmr ago biyaloy niyan oto a sakit a makaopaw a kna o ba aya pagopawa niyan na so bok ko olo, ogaid na aya dn a pagopaw niyan na so agama o taw a miskin, sa inoln iyan so langowan a goang a khaokitan ankanan a kamimiskini sa da niyan dn pakalithowasa sa ba maadn ko ltlit o manga Muslim, na aya paganay a kinowa niyan a bolong a khirn sankanan a paniyakit a mabagr na so kanggalbk. Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ (التوبة ١٠٥)

Go tharo anka a nggalbk kano ka pagilayin o Allah so galbk iyo ago so sogo iyan, ago so miyamaratiaya (At Tawbah 105).

So kanggalbk na paliyogat anan o Islam, a patoray ko manga taw a oman i isa kiran na kaadnan sa galbk a halal a khasabap on na khabogaw niyan so shaytan o kamrmr, a giyankanan a galbk na giyanan so koat o manosiya a hialal on o Allāh [s.w.t] a kanggalbka niyan on a khasabapan sa kaoyagan a miphagintaw niyan. Sii ko kinisogoon iyan ko kanggalbk na inisogo iyan pn a balowin so galbk a iimpidan o gii ron nggalbk sa phiyapiyaan iyan. Pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ عَبْدًا إِذَا عَمِلَ عَمَلًا أَنْ يُتَّقِنَهُ

Mataan a so Allah na pkitabayaan iyan so oripn a igira adn a pinggalbk iyan a galbk na impidan iyan sa phiyapiyaan iyan.

Manga oripn o Allāh, aya ptharoon a kaimpidi ko galbk, na so kabaloy o pnggalbk a paganay ron, na katawan iyan so waraan o pnggalbkn iyan, ka odi niyan katawi na kabinasa a onga niyan ago kaola, ika dowā, na katawan iyan so kala o galbk iyan ago so kala o masa (waqto) a pagosarn iyan on, ka langowan a galbk na adn a masa niyan sa ron matatago, odi na aya pananagoay o galbk na so masa, sa da a galbk o daa masa, sa datar oto so kaklida on, sa so galbk a pnggalbkn sa salongan na di nggalbkn sa pito gawii, ka giyanan na kabinasa a ondas iyan, sabap sa tiyago iyan so isa ka gantag ko satiman a sako, sa datar oto a so pnggalbkn sa pito gawii na di nggalbkn sa salongan ka o giyoto i masowa na inalosod iyan so isa ka gantang ko satiman a baso amay ka mosar sa masa a maito a di so galbk, odi na pakalaan iyan so masa a di so galbk, sa apiya anda sa dowā nan na kalapis a onga o galbk iyan, na di niyan khamataan so antap o Islam ko kanggalbk.

Aya kaontol a katatagoan ko kapakaapas o galbk na ibgay ron so katao ko da on pn kanggalbka ago tarotopn on so masa niyan a mappnto on ko kapnggalbka on, sa di kalawanan ago di kalbatan, ka so masa na giyoto i pananagoay o galbk, sa daa galbk inonta a adn a masa niyan, giyanan i waraan ankai a kibabatog a di dn makapmblag so galbk ago so masa niyan taman sa miyasatiman sa so dn so masa na giyoto so galbk ago giyoto dn so kaoyagoyag, giyoto i kiyatharoa on o manga ulama sa so masa na giyoto dn so kaoyagoyag, a sa kapkhalang iyan na pkhadadas so kaoyagoyag o taw.

Manga oripn o Allāh, giyankai a phagosayin tano a masa ago so galbk on na aya miyakasabot on na so manga taw a kna o ba manga Muslim, sa miyaanad iran ko Islam, na ininggolalan iran na miyakadaya siran ko doniya sa minipaar iran so waraan sa kabaya iran, na so pman so Muslim na totorogn ko sindaw, na so makatotrog ko maliwanag na tomo so taw a pphangapoap ko malibotng ka khasalak a phakaapr sa kamapiyaan iyan, sa gianan i mambbtad o doniya imanto, a kasorgaan o manga taw a sarowang, na so manga Muslim na datar o manga wata a ilo a pphamorot sa odod ko lamisaan o manga kawasa on.

Hay Manga oripn o Allāh [s.w.t] a manga Muslim andai masa a kakhasabota tano san? Di tano katawan i ptharoon a kanggalbk, na aya pn so masa niyan? Giyoto i sabap a gii dn nggalbk so pagagalbk na aya kalilid na dokaw a pkharagon iyan, ka kagiya korang so sabot iyan ko mambbtad, maganad tano aki ka piyangndao tano o Qur'an sa inikhoat rkitano o Rasūlullāh [s.a.w] ago so manga sahabah niyan, sa miyadakp iran so doniya ko mbala a panga niyan, na imanto a masa antonaa i btad o Muslim, pamomorot sa odod ko lamisaan o manga sarowang, pphangongoripn ko ridoay niyan sii ko apiya antonaa a katampar. Katampar a kandato na oripn siran on, katampar sa sandiyata na oripn siran on, katampar sa katao ko waraan na oripn siran on, katampar sa kapagisaisa ago kathatabanga na oripn siran on pn.

Manga oripn o Allāh, odi tano knala so waraan o galbk tano, galbk a simba antaa ka galbk a kakhaoyagan a kapanamok, sa di tano iyokit sankai a kinilang tano a lalan iyan, na di tano dn makardot sa sarinkot ko kamrmr ago so kapakarondan.

Amay ka maadn ko manga Muslim so galbk a inimpidan na phakala so kakawasaan ko barandiya, na khaadn so manga kawasa, na khowaan kiran so zakat a giyanan i ikadowa a biyaloy o Islam a bolong sankoto a kamrmr sa phakamaradika so miskin, na misabap on na mapha kada iyan so goang o kawasa ago so miskin, sa khagdam a so tamok na lomalangkap kiran sa daa kadodowan anan a Muslim ka palaya dn kaa-amplan sa tamok, na khaonga oto so kaphakabagr o giikanggalbka ko manga simba ko Allāh [s.w.t], ka kagiya mapipiya a ginawa o manga taw, sa so kawasa na somasarig ko ginawa niyan ago so tamok iyan oba kabinasai o mrmr, na so mambo so miskin na sisiyapn iyan so kawasa ago so tamok iyan ka kagiya katawan iyan a so tamok o kawasa na aya pkhaponan o kaoyagan iyan, na sii ko kaphagingd a giyanan i waraan iyan ago aya niyan kagdam na mawatan on so kasagomparak ago so karopt mapiya pn malobay ko okit a giikandato odi na sii ko blangan o sandiyata.

Manga oripn o Allāh, pangnin tano ko Allāh a balowin tano niyan a pd ko manga taw a pphamakin'gn iran so katharo na phagonotan iran so lbi ron a mapiya.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādjā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli djambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWAA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko **Allāh** ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr angka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mrmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapanangilai ami ron.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolongan iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....